ښاغلی صدیق کاوون توفاني

ښاغلی صدیق کاوون توفاني زموږ د هیواد په ادبي، فرهنګي او سیاسي ډګر کې یو پیاوړې، وتلې او پیژندل شوې شاعر، ادبي، فرهنګي او سیاسي شخصیت دی. دی د پښتو او دري ژبو د هغو نوښتګرو ،مخکښو او نامتو لیکوالانو او شاعرانو څخه دی، چې دده په آثارو او شعرونو کې ډیر لوړ علمي

مفاهیم،انساني ،اجتماعي ، ملي او ادبي تصورات او افکار
په ډیره خوږه ،سلیسه، ساده او روانه ژبه بیان شوي دي.د ده
په شعرونو کې هنري ښکلا ،خیالونه،سمبولونه، تصویرونه
او انځورونه ،تشبیهات ، کنایات، پاک او سپیڅلي
احساسات، جذبات او عواطف په ډیر رنګین او ظریفانه
شکل ترسیم شوي دي.

د ښاغلي صدیق کاوون توفاني
خوندور او په زړه پورې شعرونه

تنده

ساقي ډکه پياله راکړه، زولنو ته مې زړه کيږي
ياغي شوو هوسونو ليونو ته مې زړه کيږي
د خندا فرصت مې نشته، عقله مه راته تم کيږه
يو څو غټو غټو اوښکو پښتنو ته مې زړه کيږي
په سرو سرو خبرو ماته نه شوه زما تنده
په سکروټو مې خړوب کړه، سرو لمبو ته مې زړه کيږي
مرور اميد مې ګرځي، د زخمي ذهن کوڅو کې
د مغرورې مينې ياده، ستا راتلو ته مې زړه کيږي
دآشنا د نظر اوره ! راشه يو ځل مې ايرې کړه
وچ لرګی د شنه ځنګله يم، سوزيدو ته مې زړه کيږي
وارنا – بلغاريا (۱۱/۸/۱۳۲۳)

شاعر: صديق کاوون توفاني
ترتيب کوونکی: عبدالقادر مسعود

غوټۍ

د سترګو له ډنډونو نه مې وينې تويومه
د يار په قدمونو باندې شمې بلومه
نن بيا ذهن ته راغله، مروره خاطره مې
د اوښکو د الماسو په چينه يې لمبومه
ساقي راته د ګلو په ښيښه کې باده راکړه
ويل يې چې ګناه دې، په شرابو پاکومه
په سترګي پسرلي کې چې د يار د زلفو زيب شي
چمن په چمن ګرځمه، ګلونه لټومه
د سره تکل آرزو مې په سرو وينو کې موسکۍ شوه
ويل يې دا غوټۍ به، پسرلي ته رسومه
کابل (۲۰/۷/۱۳۲۲)

شاعر: صديق کاوون توفاني
ترتيب کوونکی: عبدالقادرمسعود

دزړه غاټول

نن دې جانانه د خوږو کتلو تاب نه لرم

د مستو سترګو اِشارو ته دې ځواب نه لرم

ما دې د سترګو په "یاسین" باندې ایمان راوړی

څوک را ته وایي چې کافر یمه کتاب نه لرم

ما د خوږې ګناه موجونو ته ځان وغورځاوه

نور له ګدا آسمانه تمه د ثواب نه لرم

ستا د تودې غېږې حرم ته مې پناه راوړې

تمامه شپه در سره پایمه شتاب نه لرم

یوازې تا ته مې مغروره ککرۍ ټیټېږي

ستا له خوږې مینې نه پرته انتخاب نه لرم

د زړه غاټول مې درته راوور، یاره ویې منه

دوچو شاړو لاروی یمه، ګلاب نه لرم

ما د څپو په وږزرونو کې وطن کړی دی

ځلې نه نه ډارېږم، وېره له سېلاب نه لرم

شاعر: صدیق کاوون توفاني

ترتیب کوونکی: عبدالقادر مسعود

سور اختر

ښکلېه ساقي راشه چې جامونه سره پورته کړو

ورځې د اختر دي چې غمونه سره پورته کړو

راشه چې نظر مې ستا د سترګو سین کې ووینځم

راشه چې د عمر آرمانونه سره پورته کړو

راشه چې دا سرې جامې په میو کې رنګیني کړو

راشه د کنډول پر ځای خمونه سره پورته کړو

راشه چې د خم په زړه کې ویني په مستیو دي

بیا په میکده کې خمارونه سره پورته کړو

مینه هوسېږي قرباني د مینانو ته

ډلې د مستانو کې سرونه سره پورته کړو

یه ساقي راځه چې په سکروټو تنده ماته کړو

زړونه پرې خړوب کړو، سره اورونه سره پورته کړو

سور اختر ځلېږي، د ګلونو هره پاڼه کې

وروه شبنمه! چې ګلونه سره پورته کړو

کابل (۱۳/۲/۱۳۶۳)

شاعر: صدیق کاوون توفاني

ترتیب کوونکی: عبدالقادر مسعود

د مينې آرماني

زه د مينې آرماني يم، وصلتونه راته راکه

د تودې غيږې حرم کې، شنه خوبونه راته راکه

ما د زهد په زندان کې، د ځوانۍ عمر ايرې کړ

دا تقوا راځنې واخله، ګناهونه راته راکه

ستا دمست ښايست له زوره، د حيا غرونه چپه شول

دا شرقي حجب ايرې که، هوسونه راته راکه

يخ وهلی تن مې تود که، د سرو شونډو په سکروټو

ټول غمونه مې لوګی که، سره اوړونه راته راکه

بت شکن غرور مې ګوره، ستا بنايست ته په سجده شو

عبادت ته مې لږ ځير شه، ثوابونه راته راکه

پرې چې ووينځم نظر مې، ستا د سترګو سمندر کې

خړو خاورو نه مې جګ که منزلونه راته راکه

يه حسينه ساقي راشه، چې جامونه سره جګ کړو

له توبو مې توبه وکړه، نور هوډونه راته راکه

په جامونو نه ماتيږي، دا زما دوزخي تنده

زه د ټول عمر خماريم، دريابونه راته راکه

چا ته ونيسم په لاس کې، د زخمي زړه د آرمان ګل

يه د سوي باغ ملياره، بهارونه راته راکه

دا کوچنی زړګی مې ګوره، چې د لویو غمو کور شو

عشقه ته راسره یار شه طاقتونه راته راکه

مسکو (۲۳/دلو/۱۳۶۲)

شاعر: صدیق کاوون توفاني

ترتیب کوونکی: عبدالقادر مسعود

****

هیر

کلونه وشول چې دې نه وینمه

غزل د سترګو دې لوستلای نه شم

نور مې دا سترې سرګردانه نظر

- دا داغزنو اوږدو لارود سفرلاروی -

ستا د خوږو سترګو چینو کې لمبولای نه شم.

****

نور مې د سترګو د ګودر په غاړه

ستا د پښو پلونه هم نه ښکاري

نور مې د شونډو د بیدیا په خنډو

-په دې شګلنو بې بهاره تالو -

ستا د بوسې ګلونه هم نه ښکاري

****

نور دې د خيال په اسمان نه ځلېږم

نور مې د خوب کلي ته هم نه راځې

داسې ښکارېږي چې هېر کړې دې يم

د ګلورينو خاطرو له باغه ،

د وچ لرګي په شانې ليرې غورزولای دې يم.

****

زما او ستا هغه اورينه مينه

چې ځلېدله، بلېدله مدام

هغه د تورو ماښامونو ديوه

– لکه د شپو په زړه کې بله شمه -

چې سوزيدله، خنديدله مدام

اوس په کې اور نه شته، سپرغۍ نه لري

اوس له رڼا ډکه ځولۍ نه لري.

****

خو لا تر اوسه مې د زړه په قاب کې

یوازې ستا د مخ تصویر پاتې دی

یوازې ته مې یې د ذهن په ډولۍ کې ناسته.

یوازې ته مې لکه وینه په رګو کې جاري.

المان (نومبر- ۲۰۰۰)

شاعر: صدیق کاوون توفاني

ترتیب کوونکی: عبدالقادر مسعود

****

د مینې تړون

بیا مې جانانه، د زخمي زړګي په سوې للمه

ستا د خوږو ، خوږو یادونو باران وورېده

بیا مې د مړاوو خاطرو په رژېدلي چمن

د پسرلي د سرو ګلونو باران وورېده .

****

کلونه وشول چې له تا نه جلا شوی یمه

کلونه وشول چې په تا مې سترګې نه خوږېږي

کلونه وشول چې دنیا لکه زندان ده راته

کلونه وشول چې د سا وزر مې نه غوړېږي.

****

اوس مې یادېږي هغه تللې تېرې شېبې

هغه د ګلو غوندې ښکلې او رنګین وختونه

هغه د مینې د رڼا په میوو مستې ورځې

هغه ساده، هغه سپېڅلې نازنین وختونه.

****

چې مې له تا سره تړون پکې د مینې وکه

چې ستا په غېږه کې مې ځان او جهان وپېژانده

ته مې کعبه شوې درته زه په لمانځه ودریدم
ستا په لمنه کې مې هوډ او ایمان وپېژانده.

****

ما ویل زه به دې جانانه جنتي ښایست ته
د سرو غوټیو غوندې ښکلی سور غزل ولیکم
ما ویل زه به دې د تورتیکري په تورو څنډو
د لمر په اوښکو حماسه د سره تکل ولیکم.

****

ما ویل زه به ستا د زلفو په حسینو شپو کې
د ابدي مینې ځلانده ستوري وځلوم
ماویل زه به ستا دمخ هغه سپېڅلی سهار
د پسرلي د شنې وږمې په عطرو ولمبوم.

****

ماویل زه به د تیارو اوږده، اوږده لاسونه

ستا په زرینو، پرتمینو زلفو وترمه

ما ویل زه به د بدرنګې شپې ناولی کجیر

د سپینې ورځې د رڼا په غشو وولمه.

****

خو د تیارو د خدای، بدرنګه اراده بله وه

ستا برخه لیک یې د بادونو په وزرو تاړه

ستا په تندي یې آیتونه د لمبو و لیکل

ستا په ټیکري یې د سرو وینو سمندر وتاړه.

****

ما مرغلرې ستا له سترګو نه راټولې نه کړې

ما دې په زلفو د آرمان ګلونه، و نه ټومبل

د ماتمونو تورو شپو ته دې څراغ نه شومه

د زړه داغلي پرهارونه مې دي ونه ګنډل.

****

چې ستا د زړه په ښار لښکرې دماتم وختې

ما يې يوازې په سرو سترګو تماشا کوله

ستا په دردونو او په خپلې بې وسۍ مې ژړل

ته سوزيدې ما درته هيله د بقا کوله.

****

خدايزده چې په زوريدلي زړه به څه تېرېږي

ښايي چې تاته به بې هوده، بې وفا ښکارمه

ته به مې ور د خپلې مينې د پرتم نه ګڼې

تاته به مات ښکارمه تاته به رسوا ښکارمه.

****

مات خو به يمه، خو جانانه بې وفا نه يمه

د تومتونو زنځيرونه په پښو ګرځوم

له تا نه ليرې، په پرديو نا آشنا کوڅو کې

د مجبورۍ د ژوندون پېټی په اوږو ګرځوم.

****

خوستا د سترګو په زيارت باندې قسم کومه

يوه شېبه دې هم له ياده جلا شوی نه يم

د شنه باور په کرونده مې لا هوډونه شنه دي

د سرو غاټولو په ترون باندې ختلی نه يم.

****

دياد په دښته کې مې ځرې ستا د مينې هوسۍ

د خوب باغچه مې ستا د حسن په ګلونو پټه

د ذهن دړه مې يوازې ستا نامه پوښلې

د زړه ماڼۍ مې ستا په ښکلو تصويرونو پټه.

****

(آلمان(جنوري - ۲۰۰۱

شاعر: صدیق کاوون توفاني

ترتیب کوونکی: عبدالقادر مسعود

****

راشه پسرلیه

راشه پسرلیه ، دغوټیو له باران سره

سپېل د رنګ او بوی سره دمشکو له کاروان سره

راشه دغوټۍ له سترګو پریمینځه رانجه دخوب

راشه د زخمي زخمي غاټولو له درمان سره

راشه چې جړاو شي په غمیو ، ښنتېځلی، باغ

راشه پسرلیه، دګلونو له توفان سره

راشه چې دونو په ښاخونو پاڼې وناڅي

باد ترانې ووايې، دغرو ممانې وناڅي.

****

ژمی دی خفه نه شي دګلودغونچو په ځای

مونږ درته په لاره زخمي زړونه غوړولي دي

خیر که وچکالي ده نه شبنم شته نه باران اوري

ستا دراتلو لارې مو په اوښکو ، پریمینځلي دي

اور مو په سر وړی، خو ډیوې مو لګولي دي

زړه د تروږمیو کې مو ستوري ځلولي دي

زموږ کلي ته لمر راوله ! راشه پسرلیه

بیرته یې پخلا که، د عمرو مرور راوله .

****

راشه چې باغونه مو ساړه ژمي وهلي دي

راشه چې ګلونه دخزان سیلۍ زپلي دي

راشه چې دبوټو په رګونو کې سا وچه ده

راشه چې غوټیو په سرووینو کې لمبلي دي

دښتې سوزیدلي، چمنونه رژیدلي دي

کرښې دقسمت یې په لمبو راته لیکلي دي

بس دی د اورونو ، دسوځونو کتاب واړوه

بس دی پسرلیه، دغمونو کتاب واړوه .

****

څه دی بهار څه دی، چې رڼا دمستۍ نه لري

سا دمستۍ نه لري ، صهبا دمستۍ نه لري

شور دمینې نه لري، سورا ور دمینې نه لري

څا څکو دشبنمو کې ځلا دمستۍ نه لري

څه دی بهار څه دی چې موسکا دغوټۍ وربېي

څه دی بهار څه دی چې خندا دمسنۍ نه لري

څه دی بهار څه دی چې ویدې نغمې نه پاڅوي

تاندې غوټۍ ویښې نه کړي، شنې ورمې نه پاڅوي.

****

راشه پسرلیه، چې دلمر ګلونه وخاندي

توره شپه سبا شي، دسحر ګلونه وخاندي

باغ په خندا سر شي، لراو بر ګلونه وخاندي

راغ غونچې ،غونچې شي پیغامبر ګلونه وخاندي

بیا د پیغلو نجونو په ټټر ګلونه وخاندي

غر په ګلو پټ شي په کمر ګلونه وخاندي

بل شي په سپېرو دښتو ، دګلو څراغونه بیا

پورته شي ،رپانده دغاټولو ببرغونه بیا.

****

راشه په سپېرو دښتو کې سا د ژوندون وکړه

راشه په سړو زړونو کې اور د جنون وکړه

راشه بیا روښانه که دمینې دمزلونو لار

راشه د لیلې زړه کې وفا دمجنون وکړه

راشه تږې تالې دوړمې په میو مستې که

راشه د ماښام په دښته، سپین سباوون وکړه

راشه پسرلیه، باغ ته ناوې دګل راوله

ساندي ترانې که ، وزرماتی بلبل راوله.

****

ترکې دبګرام درنه جامونه دسوما غوارېي

غوارېي ،نڅا شورغوارېي،شررغوارېي، نغمې غوارېي

پیغلې دبخدي درنه دردونوته دوا غوارېي

بیا په نو بهار کې دبهار مسته خندا غوارېي

پرېږده له قفسه، بنایسته بلبلې والوزي

دا زخمې غوټۍ له تا نه شونډې دموسکا غوارېي

زیب یې د پیکیو شه، ګلاب دګریوانه یې شه

سوز یې د سندرو شه، رباب د زنګانه یې شه.

****

بیا به دا خزان، خزان وختونه بهارونه شي

بیا به دا شډل ، شډل ډاګونه چمنونه شي

بیا به دا اغزي، اغزي باغونه سره ګلونه شي

بیا به په رنګینو ګلو ، ښکلي وربلونه شي

بیا به غم وهلي ماښامونه، سهارونه شي

بیا به د سپین غره غاړې ته ستوري امېلونه شي

بیا به د کابل لمنه ډکه په ګلونه شي

بیا به د (بابا) پګړۍ جړاوه په لعلونو شي.

****

تا که پسرلیه ، دګلونو ګېډۍ راوړلې

تا که د ورېمې په وزر تاندې غوټۍ راوړلې

تا که درڼا ناوې له تورو شپو راوایسته

تا که دباران د رڼو څاڅکو ډولۍ راوړلې

تا که په خاموشو ماښامونو کې شور وکړه

تا که زخمي زړونو ته د مینې پټۍ راوړلې

ته‌به‌ابدي‌شيِ ، ته‌به‌پاتيِ شيِ په‌زڕونو كيِ

ته‌به‌د ژوند سا شيِ ، په‌ ۮاگونو ، په‌باغونو كيِ.

آلمان ، ٢ /٢٠/١٩٩٩

شاعر:صديق كاوون طوفاني

ترتيب كوونكى: عبدالقادرمسعود

****